

Vai mēs gribam būt brīvi?

Foto - A. Kirsanovs

Gulbenes bibliotēkā. Tautas frontes pirmais priekšsēdētājs Dainis Īvāns (foto) uzslavēja bibliotēkas darbiniekus uzzinot, ka 22. janvārī plkst. 15.00 interesentiem būs iespēja tikties ar publicisti un rakstnieci Marinu Kosteņecku, turklāt sarunu vadīs Latvijas Nacionālās biedrības Atbalsta biedrības direktore Karina Pētersone.

Edgars Gabranovs

Pagājušajā nedēļā Gulbenes novada bibliotēkā ikvienam interesentam bija iespēja uzdot jautājumus kino režisorei Madarai Dišlerei un Tautas frontes pirmajam priekšsēdētājam, politiķim, žurnālistam un publicistam Dainim Īvānam.

Madara Dišlere ir kino režisore, kura Atmosdas laiku piedzīvoja bērnības košumā – šo pieredzi atainojusi filmā “Paradīze 89”, kur bērnu acīm ikdienas drāmas savijas ar Baltijas ceļa

un Atmosdas laika satraucošajiem notikumiem. Savukārt Dainis Īvāns ir personība, kuras viedokli ieklausās joprojām. Viņš, uzrunājot klātesošos, atgādināja, ka janvāris ir īpašs laiks, ko mēs saucam par barikāžu dienām: “Mūsu prezidents Barikāžu muzejā, kas nav Tautas frontes muzejs, teica, ka janvāra notikumus vajag iecementēt mūsu tautas pašapziņā, jo bez tā mēs nevaram iet tālāk. Viņš izvirzīja priekšlikumu, ka cilvēkiem vajadzētu padomāt, kā šīs dienas saukt. Atbildēdams uz viņa jautājumu, šodien uzrakstīju - Brīvības aizstāvju dienas. Tieši tā šo laiku lietuvieši ierakstījuši savā kalendārā. Tas ir plašs jēdziens, jo ne jau barikādes mēs aizstāvējām.

* Turpinājums 2.lpp.

Īsziņas

Nākamajā
adugunī

- **Dzīve pēc šova**
*Kā klājas saimniekam
Gunāram*
- **Balvu novada vadītājs
izmanto pēdējās minūtes**
Zvaigžņu labdarības spēle

Aicina laikus nodot skaitītāju rādījumus

Pašvaldības aģentūra “San-Tex” atgādina, ka ar 1. janvāri ūdens rādījumu nodošanas lapu (internetā) ieslēgs no mēneša 25. datuma plkst. 9.00 līdz mēneša pēdējās darba dienas plkst. 16.00, lai nodrošinātu precīzāku ūdens patēriņa uzskaiti. Tāpat “San-Tex” aicina nolasīt un nodot ūdens patēriņa skaitītāju rādījumus iespējami tuvu aģentūras noteiktajai ūdens patēriņa skaitītāju rādījumu iesniegšanas pēdējai dienai, t.i., no katra mēneša 25. līdz 28. datumam.

Aptaujās iedzīvotājus par interneta lietošanu

Vakar, 20. janvārī, Centrālā statistikas pārvalde (CSP) uzsāka ikgadējo iedzīvotāju aptauju par interneta lietošanu, lai iegūtu informāciju par iedzīvotāju interneta lietošanas mērķiem un paradumiem, iepirkšanos internetā un citiem ar interneta lietošanu saistītiem

jautājumiem. Iedzīvotāju aptauja par interneta lietošanu notiks no 20. janvāra līdz 8. jūnijam, un tajā būs iekļauti 8,5 tūkstoši iedzīvotāju vecumā no 16 līdz 74 gadiem, aptverot visus Latvijas reģionus.

Plāno izmaiņas Darba likumā

Labklājības ministrija informē, ka, ņemot vērā darba tirgū esošo situāciju, lai mazinātu šķēršļus darba devējam un veicinātu personu ar invaliditāti nodarbinātību, no Darba likuma tiks izslēgta norma, kas paredz aizliegumu uzteikt darba līgumu darbiniekam ar invaliditāti. Vienlaikus plānots saglabāt regulējumu par to, ka darbinieku skaita samazināšanas gadījumā, ja darba rezultāti un kvalifikācija būtiski neatšķiras, tad par priekšrocību turpināt darba tiesiskās attiecības jāuzskata arī invaliditāte.

Vai droši dzīvot daudzdzīvokļu namos?

Viedokļi

Kas īpašnieks, tam arī jāatbild

ULDIS SPRUDZĀNS, pašvaldības aģentūras "San-Tex" direktors

Latvijā namu apsaimniekošanu valsts uzlikusi galvenokārt uz pašvaldību un arī pašu iedzīvotāju pleciem. Vai esat vakaros pavērojuši namu logus? Daudzos nedeg gaisma. Tas nozīmē, ka daudzas mājas ir patukšas, jo nav cilvēku. "San-Tex" kopumā apsaimnieko 82 namus, kas atro-

das Balvos un daži arī Balvu novadā. Taču ir nami Balvos kā Teātra 4, Raiņa 34, Ezera 39 un vēl citi, kur par apsaimniekošanu gādā paši iedzīvotāji. Tur ir izveidota valde, viņi vāc naudas uzkrājumus, paši lemj un dara.

Balvos pirmos daudzdzīvokļu namus uzbūvēja piecdesmito - sešdesmito gadu sākumā reizē ar kultūras namu, kinoteātri un slimnīcu. Tās ir saucamās *hruščovkas* - ķieģeļu mājas. Vēlāk radās jaunāki projekti - 467.sērijas paneļu mājas, ko ļoti ātri samontēja, un arī 103.sērijas ķieģeļu-paneļu nami, kas Balvos ir Bērzpils ielā. Arī iedzīvotāji saka, ka vecie nami joprojām ir izturīgi un tajos jūtas droši. Tie var nepatikt plānojuma ziņā, taču konstrukciju ziņā šīs mājas ir labas. Izņēmums ir jumti, jo tagad pēc 60 gadiem būtu nepieciešama to nomaiņa, Protams, arī iekšējās caurules ir novecojušas. Ja nomaina logus, durvis, radiatorus, tad šīs 60.gadu mājas joprojām ir pietiekami siltas un drošas. Vislielākās problēmas sagādā 103.sērijas nami kā Pilsoņu ielā 23, kur nama ārpusē sāk atdalīties pilastrī. Acimredzot būvniecības laikā pieļautas novirzes no tehnoloģijas. Lai tās labotu, pilastrus sākotnēji stiprināja ar lentdzelzīm un stieņiem. Tāda problēma ir visā Latvijā. Protams, iedzīvotājos tas radīja satraukumu. Taču

šobrīd šie visi dzīvokļi Balvos ir privātpašnieku rokās, un atbildība par namu apsaimniekošanu gulstas uz viņiem. Mums kā aģentūrai, kas apsaimniekojam, nav jāskrien un jādomā *pa galvu, pa kaklu*, ja dzīvokļu īpašnieki paši necenšas lietās labā kaut ko darīt. Ja neatrodam ko pēju valodu, varam noiet malā. Protams, cilvēku attieksme ir liela problēma, jo pirmajam stāvam parasti neinteresē, ka virs piektā stāva ir caurs jumts, kas būtu jānomaina. Apsaimniekošanas maksa, ko iedzīvotāji maksā, ir dažāda - no 21 līdz 60 centiem par kvadrātmetru. Trīsstāvu mājai nebūs iespēju sakrāt jumta nomaiņai. Pērnajā gadā jumtus nomainīja diviem daudzdzīvokļu namiem - Brīvības 66 un Daugavpils 61. Vēl iepriekš to izdarīja trīs mājām. Nav viegli nonākt līdz šim solim, jo vajag lielas finanses - vienai nama ieejai jāreķinās ar vismaz 15 tūkstošiem eiro. Jācer, ka priekšdienās cenas mainīsies uz leju, vismaz tā izskatās. Dara jau arī citu ko - nomaina logus, kāpņu telpās - durvis, uzliek apmales, lai pagrabs netek lietus ūdeņi.

Dažkārt cilvēki jautā, vai drīkst pārdot dzīvokļus *sliktajās* mājās? Vainot par to nevienam nedrīkst, jo jāatbild pašam pircējam. Arī mums kāds piezvana vai pat atnāk, lai konsultētos par konkrētā nama stāvokli un tā uzkrājumu.

Šādu informāciju sniedzam. Protams, dažreiz var pabrīnīties, kādu dzīvokli cilvēks nopērk. Piemēram, dzīvokli Brīvības 45, kur dega jumts, ārzemnieks nopirka caur internetu un pēc tam bija šokā, ka nav labierīcību. Ir saņemts tehniskās apsekošanas atzinums par šo māju. Ja vēlas tur dzīvot, tad šis nams būtībā jābūvē no jauna. Brīvības 45 ir cietušas koka konstrukcijas, un nams ir vecs. Bet lēmums jāpieņem pašiem iedzīvotājiem, jo viņi ir īpašnieki. Šis ir nepatīkams objekts Balvos, kas bojā pilsētas skatu un arī nervus. Bet pie šīs tēmas atgriezīsimies pēc laika kopā ar pašvaldību. Labāk, lai tur ir kopts zālājs, nevis stāv pussadedzis objekts.

Daudzdzīvokļu namus Balvos apsekojam katru gadu, kā to nosaka Ministru kabineta noteikumi par namu tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālām prasībām. Noteikumi paredz arī konstrukciju kalpošanas ilgumu. To mūžība ir diezgan ilga - no 50 līdz 100 gadiem. Ja namus apsaimnieko un arī iedzīvotāji saprot un atbalsta remontus, tad namu stāvoklis uztraukumu nerada. Uzmanība jāpievērš arī balkoniem, jo tas ir visai bīstams konstrukcijas elements. Iedzīvotājiem atliek novēlēt sapratni un sadarbību ar saviem māju vecākajiem.

Problēmas ir, un tās būtu jārisina

OĻEGS KESKS, Viļakas novada pašvaldības izpilddirektora vietnieks komunālajā saimniecībā

Vai dzīvot daudzdzīvokļu mājās mūspusē ir droši? Uz šo jautājumu vienā teikumā atbildēt nav iespējams. Tas ir fakts, ka daudzdzīvokļu mājas, īpaši paneļu, ir novecojušas un tajās jau gadu desmitiem nav bijis kapitālais remonts. Neteikšu, ka šīs mājas ir bīstamas (avārijas stāvokli nav neviena), taču 60-70% gadījumu tās ir novecojušas, tādēļ būtu pēdējais laiks kaut ko darīt lietās labā. Padomju gados paneļu mājām kapitālais remonts bija obligāts ik pēc 25 gadiem, jo tās tika celtas ļoti ātri, lai nodrošinātu

cilvēkus ar dzīvojamu platību. Taču reālā situācija ir tāda, ka nevienai no mūsu mājām kapitālais remonts nav bijis.

Viļakā ir astoņas daudzdzīvokļu mājas, no kurām piecas - paneļu. Pagājušā gada oktobrī pārņēmu "Viļakas namsaimnieku" un apsekoju dzīvojamo fondu pilsētā. Situācija pie mums līdzīga kā visā Latvijā - gandrīz visām mājām ir plaisas paneļos un starp tiem, vietām saplaisājuši arī pamati. Dažu daudzdzīvokļu māju jumti jau piedzīvojuši remontu, citām mājām tas vēl priekšā. Pagrabs situācija vēl bēdīgāka - maģistrāles, ūdensvadi, krāni, kanalizācijas caurules ir ļoti novecojušas un būtu jāmaina. Īpaši čuguna caurules, kuras bieži mēdz plīst, radot avārijas situācijas. Taču, lai lietas labā varētu kaut ko darīt un sākt mainīt komunikācijas, vajadzīgi uzkrājumi no apsaimniekošanas maksas, kuru faktiski nav nevienai no daudzdzīvokļu mājām. Viļakā iepriekš bija apsaimniekotājs, taču ne visi dzīvokļu īpašnieki apsaimniekošanas maksu maksāja - 50% to darīja, otri 50% - nē. Līdz ar to nebija iespējas mājas uzturēt pienācīgā kārtībā. Savukārt summa (3 vai 5 centi par m²), kas ir dramatiski maza, nevar atrisināt mājas remonta jautājumu. Ar šo naudu pietiek ikdienas darbiem - zāles pļaušanai vai citiem sīkiem izdevumiem, bet ne jumta labošanai vai uzlikšanai. Tai pat laikā saprotu arī to, ka mūspuses cilvēki vienkārši nav spējīgi maksāt lielāku ap-

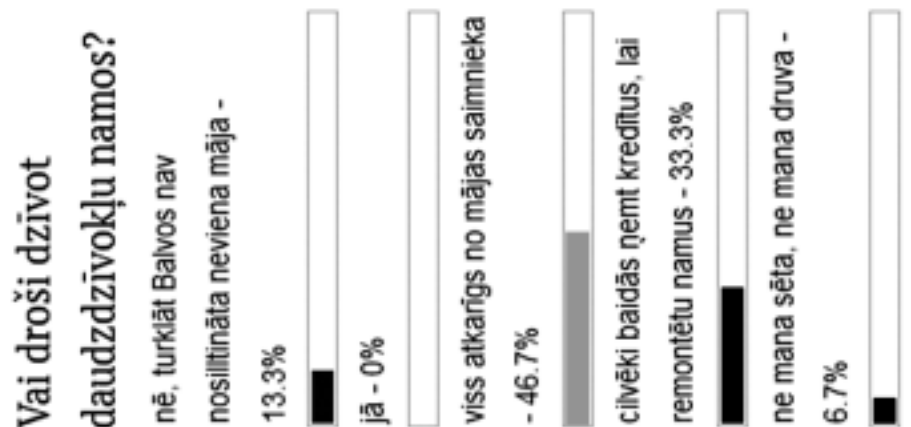
saimniekošanas maksu, jo ienākumi ir tādi, kādi tie ir. Un arī pensionāriem pensijas tik lielas, ka knapi pietiek dzīvošanai un medikamentiem. Tas nozīmē, ka ienākumu trūkuma dēļ cilvēki nevar atļauties par apsaimniekošanu maksāt tik, cik vajadzētu.

Daudzdzīvokļu mājas Viļakā celtas 80.-90.gados, tātad tām tagad ir no 30 līdz 45 gadiem. Cik garš ir mājas mūžs? Tas atkarīgs no uzturēšanas. Viena māja var sabrukt 30 gados, cita kalpos 100 gadus. Arī daudzdzīvokļu mājā, tāpat kā privātajā, visu laiku jāiegulda. Taču, lai ieguldītu apsaimniekošanā, jābūt vienprātībai. Ir likums par apsaimniekošanu, kas nosaka, ka dzīvokļu īpašnieki vai īrnieki paši nosaka maksu, par kādu uzturēs savu īpašumu. Vienalga, tas ir viens cents vai desmit. Un tas rada problēmas. Manuprāt, savulaik dzīvokļu privatizācijas process notika nepareizi. Vienā mājā vajadzēja būt vai nu privatizētiem visiem dzīvokļiem, vai nevienam, atstājot tos pašvaldības pārziņā. Tagad bieži vien dzīvokļu īpašnieki grib, lai pašvaldība remontos iegulda lielāko daļu sava finansējuma, bet es uzskatu, ka tas nav godīgi pret tiem privātmāju īpašniekiem, kuri par savu naudu uztur savu privātpašumu. Te būtu jābūt vienlīdzībai. Risinājums varētu būt noteikts ar likumu. Kad cilvēks iegādājas dzīvokli, viņam uzreiz jāparaksta līgums par apsaimniekošanu, paredzot tajā konkrētu sum-

mu, kas varētu būt atkarīga no mājas vecuma. Šobrīd, kā jau iepriekš minēju, daudzdzīvokļu mājas dzīvokļa īpašniekam dota izvēle pašam noteikt apsaimniekošanas maksu, kuru, protams, izvēlas mazāku. Bieži vien dzirdu cilvēkus sakām, - man jumts netek, un labi - kaut kā dzīvošu. Manā skatījumā, apsaimniekošanas maksa varētu būt ne mazāka kā 10 centi par m² mēnesī. Kaut kad pārējināju, - ja tā būtu, tad 3-stāvu māja ar trīs ieejām gada laikā no apsaimniekošanas naudas varētu sakrāt aptuveni 3,5 tūkstošus eiro. Ar šo naudu jau varētu pārklāt jumtu vai izdarīt kādu citu lielāku darbu. Ir skaidrs, ka uzreiz kapitālo remontu nevienai mājai sataisīt nav iespējams, tāpēc tas būtu jādara plānveidā - pakāpeniski. Vēl risinājums būtu valsts atbalsts, piemēram, projekti dzīvojamā fonda atjaunošanai. Pašvaldība varētu palīdzēt iedzīvotājiem rakstīt projektus, taču tādā gadījumā līdzfinansējumam būtu jābūt līdzvērtīgam ar dzīvokļu īpašniekiem. Diemžēl daudzi daudzdzīvokļu māju iedzīvotāji negrib saprast, ka dzīvoklis ir daļa no visas mājas un jā rūpējas ne tikai katram par savu telpu, bet arī par kopīpašumu - visu ēku. Kad šī izpratne būs, iespējams, kaut kas mainīsies. Taču jāatzīst, ka problēmas ar dzīvojamo fondu ir un, ja situāciju nerisinās, ar katru gadu tās kļūs arvien lielākas.

Viedokļus uzklusija M.Sprudzāne un S.Karavoičika

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Humora pasaulē

Baltinavas amatierteātris "Palādas" svin 20 gadu jubileju

Baltinavas amatierteātris "Palādas" iesolojis jaunības pilnbriedā. Sestdien, 18.janvārī, Baltinavas kultūras namā teātris kopā ar saviem skatītājiem svinēja 20 gadu jubileju. Turklāt zīmīgā gadā, kas sakrīt ar amatierteātra jubilejas gadu, un zīmīgā dienā, kad pusnaktī ņemtajam ūdenim, kā stāsta, piemīt dziednieciskas īpašības. Vai *palādieši* pusnaktī meklēja dziedniecisko ūdeni, vai veldzējās ar kādu citu dzērienu, pagaidām ziņu nav. Taču par oficiālo pasākuma daļu zinām stāstīt!

Jubilejas vakara gaitā pasākuma vadītāja, kā arī "Palādu" aktiera Rolanda Keiša stāstītais teātra atmiņu stāsts, vērojumi un komentāri par teātra ikdienu gadu gaitā cieši savijās ar pārējo teātra dalībnieku atmiņām par piedzīvoto, pārpratumiem un kurioziem, kā arī ar citu pašdarbības kolektīvu apsvērumiem. Atmiņu stāstus aktieri papildināja ar izspēlētām ainiņām no dzīves, jo mēdz taču teikt, ka teātris ir dzīve, bet dzīve ir kā teātris. "Mēs spēlējam savas dzīves lielo lomu, bet vienlaikus *ielecam* arī sābra, tēva, dēla vai meitas, likumpārkāpēja vai varoņa, vai citā tēlā. Smaidām, ja arī dvēselē ir skumji, jo mēs taču nākam jums dāvēt prieku," aktiera misiju pauda vakara vadītājs.

1999.gada novembra pēdējās dienās topošie aktieri sanāca ar cerību atjaunot Baltinavā teātri. Kā pirmo uzveda lugu "Čaukstenes", tad "Skroderdienas Silmačos" un daudzās Anitas Ločmeles jeb Danskovītes rakstītās lugas. Režisorei izdota lugu grāmata, bet lugu vēl pietiktu divām grāmatām.

Par "Palādām" un *palādiešiem* rakstīts neskaitāmos preses izdevumos, rādīts televīzijā, viņi saņēmuši "Boņuka" un citas balvas, filmējušies kopā ar dziedātāju Andri Baltaci raidījumam "Lai top!", bijuši kopā ar režisoru Jāni Streiču, Imants Slišāns Ontana lomā trīs reizes uzstājies uz Nacionālā teātra skatuves.

Divdesmit gados *palādiešiem* bijušas četras kāzas. Tie, kas *saprecējušies* ar teātri, šogad svin porcelāna kāzas. Bet cik kāzniekiem taisīti vārti! Ir piedzimuši 9 bērni, tiek gaidīts desmitais. Kad piedzimst bērns, visi iet kopā un laiž bērnu pa apli, dziedot dziesmu "Pie Dieviņa gari galdi", vēlot viņam to visu labāko.

"Palādas" krustu šķērsu izbraidījušas visu Latviju no viena galam līdz otram. Sapņo (kāpēc gan ne?!), ka tagad varētu aizlaist uz Angliju, Īriju, bet labāk varbūt tepat uz Baltkrieviju, Ukrainu vai plašo Krieviju līdz pat Sibīrijai. Tā sacīt, viesizrādēs.

Palādiešis Aigars Keišs, kāda dižgarga vārdiem runājot, teātra spēlēšanu salīdzināja ar ritenbraukšanu. Lai noturētu līdzsvaru, ir nemitīgi jāminas! Lai izrādēi piedotu kādu *odziņu*, amatierteārim ir palīdzējuši dziesmu vārdu sacerētāji Laima Ločmele, Līga Slišāne, bet mūzikā tos ietērpis Ilgvars Keišs. L.Slišāne pasākumā nolasīja dzejoli par palādām, nakts putniem, kuri ir gudri un neparasti, ka nepārstāj pārsteigt atkal un atkal (gluži kā "Palādas").

Trupas dalībniekiem ne reizi nācies atzīt: kā lugā uzrakstīts, tā dzīvē notiek! Kad aktieri sāka mēģināt izrādes "Ontans i Anne" Ziemassvētku daļu, kur pie Ontana mājām atrod robežas pārbēdzējus, Ontans (Imants Slišāns) otrā dienā atnāca uz mēģinājumu un stāstīja, ka pie viņa lauku mājām tiešām bijis robežsargs kinologs. Vai atkal - Jānis Kubuliņš izrādē tēlo cilvēku, kuram lauzta kāja. Neticēsiet?! Salauza arī. Viņš uz lugas autori ilgi skatījās ar šķību aci, bet rudenī, kad bija jālasa kartupeļi, Anitai nekas cits neatlika, kā lasīt viņa vietā.

Amatierteātra dzīvē pietiek arī dažādu citu kuriozu. Aktieriem nācies secināt, ka 20 gadu laikā šoferis Jāzeps Jermācāns, viņš arī aktieris, tikai divas reizes (tici vai netici!) nav nokavējis. Parasti tālajos braucienos ir problēmas ar čurāšanu. Ja laiks *spiež*, režisore šoferim sauc: "Spied ātrāk, lai tiekam bez čurāšanas!"

Punktu uz 'i' jubilejas noslēguma daļā uzlika Baltinavas novada domes priekšsēdētāja SARMĪTE TABORE. Uzrunājot svinību gaviļņiekus un klātesošos, viņa teica: "20 gadu laikā esat izauguši, pilngadību sasnieguši, pāri pārkāpuši. Noteikti daudz redzējuši. Esat izveidojušies kā kopīga ģimene. Baltinavai un Latvijai paveicies iepazīt "Palādu" izrādes. Esat nesuši Latgales tradīcijas un baltinaviešu aso humora pasaulē. Tur, kur esat bijuši, Baltinavu nekad vairs nesajauks ar Bausku.

Kolektīva kopbilde. Aizvadītajos gados amatierteātra kolektīvs kļuvis kā viena ģimene. Teātri ienākuši gan dzīvesbiedri, gan bērni. Sanākot kopā, kolektīvs aizmirst par rūpēm, jo steidz dāvēt prieku skatītājiem.

Jubilejā sveic eks ONTANS. Kad pasākuma vadītājs Rolands deva vārdu Imantam Slišānam jeb eks Ontanam, kas savulaik radīja šo (izrāde "Ontans i Anne") tēlu un nesa to pasaulē, zālē ilgi nerimās aplausi. Uzrunājot amatierteātra kolektīvu, viņš sveica "Palādas" jubilejā un pateicās par iespēju 17 gadus atrasties uz skatuves ar *pižiku* galvā. Savā uzrunā viņš pievērsās trim lietām. Imants teica: "Tikko, pagājušajā nedēļā, vēl biju Balvos ēdnīcā ēst iegājis. Pie manis pienāca svešs vīrietis un teica: "Ontans? Tu man šmakovku (ainā no izrādes) ielēji!" Ir patīkami, ka tevi vēl atceras. Otrā lieta ir par klasiku kļuvis šis citāts, ko "Palādām" gribu atgādināt. Ruta Cibule (Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāja un kultūras cilvēks) kādreiz teātra kolektīvam teica: "Cikam prosa, braucit!" Tā trešā lieta, - ko es dāvināšu jubilejā? Nebūšu oriģināls - kā vienmēr: butilka i banāni. Banānos iespraudu Latgales karodziņu, jo "Palādas" ir latgaliešu valodas balsts un karognesējs. To dāvanu došu Pīteram (Jāzepam Jermācānam), jo zinu, ka tu saceisi: "Moš izrausi?!", bet es atbildēšu: "Tok kauns atsasaceit!" (Ilgstoši aplausi.)

Jūs *izgriežat pogas* daudziem profesionāliem teātriem. Tādēļ, kā jums jau novēlēja kaimiņi briežciemiēši, ir laiks no amatierteātra kļūt par Tautas teātri. Ievērojamais krievu teātra režisors Konstantīns Staņislavskis teicis, ka patiesi izcils aktieris ir tas, kurš mīl un dievina savu skatītāju. Jums izdevies atrast trauslo kristāla tiltiņu uz savu skatītāju sirdīm. Lai teātra atmiņu albums pildās ar vēl daudzām jo daudzām bildēm par jaunām izrādēm. Lai piepildās jūsu sapņi par viesizrādēm Anglijā, Īrijā, Krievijā līdz pat Kamčatkai, bet vēl jo vairāk vietās, kur dzīvo mūsu baltinavieši. Zinu, ka tā ir Amerika, Kanāda, Izraēla, Brazīlija, Austrālija. Paldies režisorei Anitai Ločmelei un visam teātra kolektīvam."

Teātra Žurka. "Palādas" jubilejas pasākumā neiztika arī bez teātra Žurkas, ko atveidoja Baltinavas dāmu deju kolektīva "Gaspaza" dalībniece Ingrīda Briede. Žurka pauda sajūsmu, cik labi viņai dzīvot Ontana un Annes mājā, ko viņa atradusi, sīrojot apkārt barības meklējumos: "Tāda dzīve, tāda dzīve, ka ādiņa spīd un laistās! Pieliekamā pietiek gan gaļas, gan maizes." Viendien saimnieku istabā viņa sajūtusi kūpinātu desu smaržu. Mēģinot rāpties uz galda, krūze nokritusi. Anne blāuj: "Žurka, žurka!" Bet Ontans paceļas no gultas, izstaiņās un tikai nosaka: "Kas es kāds *kačs*, vai?!"

Gandarīta. Amatierteātra "Palādas" režisore Anita Ločmele jeb Danskovīte var būt gandarīta par aizvadītajiem gadiem, vadot teātra kolektīvu. Kolektīvs pateicās vadītājai, bet viņa savukārt atbildēja: "Kas es būtu bez jums?!"

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Piešķirta mūža stipendija

Prot iesākt pareizajā tonī

SILVIJA BABĀNE Medņevā dzied jau gadus trīsdesmit. Par šo talantu un sava mūža ieguldījumu kultūras jomā Valsts kultūrkapitāla fonda padome Viļakas novada Medņevas pagasta etnogrāfiskā ansambļa dziedātājai piešķirusi mūža stipendiju, ierindojoš viņu starp izciliem kultūras un mākslas darbiniekiem Latvijā.

Medņevas tautas nama vadītāja un vienlaikus arī etnogrāfiskā ansambļa vadītāja Skaidrīte Šaicāne Silviju raksturo kā vienu no vadošajām ansambļa dziedātājām un teicējām. Apbalvojums ir liels pagodinājums dziedātājai un reizē pateicība ne tikai visam ansamblim, bet arī prieks un ievēriba pagastam un Viļakas novadam. Mūža stipendija tika piešķirta arī iepriekšējai ansambļa vadītājai Natālijai Smuškai.

Dieva dziesmas mūža garumā

Kādas dziesmas Silvija dzied? Viņu apkārtnē pazīst kā skanīgas un ļoti spēcīgas balss īpašnieci. Silvija atceras, ka mamma dziedāja Dieva dziesmas, tās skanēja arī vakaros, darot darbus, un Silvijai patika klausīties. "Laikam jau Dieviņš tādu talantu arī man iedevis," viņa piekrīt. Kad izveidoja etnogrāfisko ansambli, tajā sāka dziedāt viņas krustmātes, un vēlāk arī pati Silvija. Medņevas sievu nopelns tas, ka viņas saglabā no senčiem mantotu dziesmu melodijas un vārdus, un dzied Dieva dziesmas, pieminot viņasaulē aizgājušos. Garīgo dziesmu un psalmu dziedājumi ieņem īpašu vietu. Latgalē psalmu dziedājumi ir sena un neatņemama tradīcija, un parasti tos dzied rudenos veļu laikā vai nu pagasta centrā, vai kādā no ciemiem. Neatņemami Latgalē ir arī Maija dziedājumi, kad ticīgie pulcējas pie krucifiksiem un dzied par godu Jaunavai Marijai. Viļakas novadā pie mājām krustu ir daudz, taču nav jau vairs, kas pie tiem iet un dzied, jo lauku mājas paliek arvien tukšākas, cilvēki izmirst. Diemžēl ciemi ir kļuvusi tukši.

Daudz senu dziesmu

Mājās vienatnē Silvija nedzied. Kad atnāk uz mēģinājumiem tautas namā, tad gan *laiž vajā* pilnu balsu. Dziedāt var daudzi, taču ne katrs dziedātājs var arī iesākt dziesmu, noturot vajadzīgo melodiju pareizajā tonī. Tas ir Silvijas talants un reizē visa Medņevas etnogrāfiskā ansambļa skanīgums. Kā saka ansambļa vadītāja Skaidrīte: "Silvija katru dziesmu prot iesākt pareizajā tonī - ne par augstu, ne par zemu, un tas ļauj pielāgoties arī visām pārējām, un dziedāšana izdodas!" Psalmu dziedājumi ir ļoti gari, tos dzied no grāmatas, taču ir simtiem citu dziesmu, ko Silvija, tāpat kā pārējās dalībnieces, zina no galvas. Viņu repertuārā ir daudz senu dziesmu, tādu, ko tagadējā paaudze nemaz nav dzirdējusi. Pašām ļoti patīk piemēram, "Reiz bija kāds trimdnieks...", "Ugunskurs nakts tumsā kvēlo...", "Bālais mēness" un vēl desmitiem citu.

Silviju vadītāja raksturo kā ļoti ieturētu, atsaucīgu un nosvērtu. Viņa savu viedokli izteiks tad, kad būs rūpīgi apdomājusi. Silvija ir pirmā, kas rosina turēt svētu aizgājēju piemiņu un mudina uzrakstīt un publicēt vietējā laikrakstā līdzjutību. Bez tam viņa izceļas ne tikai ar savu skanīgo balsi, bet pazīstama arī kā laba saimniece. Prot cept garšīgas tortes un cienā ar gardumiem citus.

Kamēr vien spēs

Ansambļa pašreizējā sastāvā ir deviņas dziedātājas, kuru vecuma gadu amplitūda ir no 50 līdz 84 gadiem. "Visi esam cienījamā vecumā," ir ansambļa vadītājas Skaidrītes secinājums. Savukārt Silvija saka: "Fotobildes liecina, ka astoņdesmitajos gados ansambli dziedāja arī skolas bērni, tagad sen vairs tā nenotiek. Ģimeņu pie mums paliek arvien mazāk un mazāk, pagastā vairs nav cilvēku, taču mēs dziedāsim, kamēr vien kustēsim."

Dalībnieces atzīmē apaļas dzīves gadskārtas, un tādās reizēs ļoti skan arī viņu apsveikuma dziesma. Cik daudz dziesmu viņas zina kopumā? Vadītāja smeļ, ka katram dzīves brīdim ir savs dziesmu cikls. Ja vajag par sienu laiku - lūdzu, ja par līgošanu - nodzied tādas, arī pavasara noskaņai atradīsies atbilstošas dziesmas. Dziesminiecēm ir biezas pierakstu klades, kuras viņas pārlasa, meklējot kaut ko jaunu. Un, protams, atrod arī, jo veco laiku melnīņus var uzspodrināt no jauna, ja vien ir skanīgi balsi. Dziesmu gars sievas aizved tuvākos un

Foto - no personīgā arhīva

Kopīga būšana. Sievām patīk arī šlageri, krievu dziesmas, un, ja līdzās ir Alfrēds ar garmošku, tad arī tuvāki vai tālāki braucieni izdodas jauki un dziesmu pārpilni. Dziedāšanas talants ļauj izrauties no mājām, ierastās vides un nokļūt citās vietās, citos ļaudīs. "Reizē tā ir arī atpūta un jauni iespaidi," atzīst Silvija Babāne. Arī mēģinājumi dod spar un iedvesmu. Atpūtas brīdī sievām patīk parunāties, pastāstīt savus vērojumus, dalīties pārdzīvojumos vai priekā. Svētkos etnogrāfiskais ansamblis uzvelk savus krāšņos tērpus, šūdinātus jau pirms vairākiem gadiem. Kā smeļ vadītāja Skaidrīte: "Pēc sarkanajiem brunčiem ar baltajām blūzēm arī citi ļoti atpazīst medņevietes." Tērps katrai dziedātājai uzticēts pašas glabāšanā un nodots *zem paraksta*. Tas nozīmē, ka tas jāsaudzē un jārupējas par tā tīrību un labu izskatu.

tālākos izbraucienos. Šogad ansamblis gatavojas braucienam uz Kolkū, kur viņas pabija pirms pāris gadiem, lai tur dziedātu saulgriežos. Kolkā viņas gaida Skaidrītes ļoti draugi, kuriem arī tuva garīgā pasaule un mūzika. Ir doma šogad pabūt arī Mazsalacas novadā, kur godinās pavasari un putnus. Savukārt Medņevas Aizpurvē notiks siena talka, kurā, protams, neizpaliks dziesmu tūres. Šie plāni nozīmē, ka jāsāk steigšus gatavoties.

Paaudžu pēctecība

Silvija ir īstena medņeviete, te dzimusi, augusi un dzīvo joprojām. Viņu mājā veiksmīgi sadzīvo trīs paaudžu ļaudis, kas ikdienā ir seši cilvēki, bet īstenā saimniekošana tagad nodota dēla Andra rokās. Taču strādā visi kopā, darbus nešķirojot. Saimniecībā sēj un audzē graudaugus, tur gaļas lopus, audzē cūkas. Apkaimē viņas pazīst kā bioloģiskos ražotājus ar augstvērtīgu produkciju. Turklāt viņi ir arī draudzīgi un izpalīdzīgi pret saviem kaimiņiem - neskopojas ar savu darba laiku un tehniku.

Kultūras jomas aktīvisti ir arī citi Silvijas ģimenes tuvinieki. Dēls Andris atrod laiku darboties dramatiskajā kolektīvā, izspēlējot viņam uzticētās lomas uz skatuves. Savukārt tautas nama vadītāja iemanījusi lūgt Andri palīgā praktiskos darbos, izmantojot viņa garo augumu. Arī meita Sandra strādā kultūras darbā novadā. Silvijai prieks par mazbērniem - viņi aizraujas ar sporta dejām un arī dzied.

Patīkams pārsteigums

Mūža stipendijas piešķiršanu Silvija vērtē kā lielu pagodinājumu ne tikai pašai, bet visam etnogrāfiskajam ansamblim. Pati saka: "Es par to nebiju ne zinājusi, ne arī nojautu. Paldies ierosinātājiem, kuri man sagādāja tādu pārsteigumu."

Aizvadītajā gadā Valsts kultūrkapitāla fonda padome piešķīra mūža stipendijas 16 no pieteiktajiem 82 pretendentiem, kas ir 170 eiro mēnesī; 2006. gadā mūža stipendija tika piešķirta arī ansambļa pirmais vadītājai Natālijai Smuškai.

Foto - M. Sprudzāne

Visa novada lepnums. "Mūsu ansamblī nevienai nav tādas balss kā Silvijai Babānei (foto - no kreisās). Kad ieskanas viņas balss, skudriņas pār kauliem skrien. Silvija ir pelnījusi viņai piešķirto mūža stipendiju, un tas patiešām ir liels gan viņas darba, gan visa kolektīva novērtējums. Es domāju, ka visi Medņevā zina, - ja nebūtu Silvijas, dziesmas vai psalmi tā neskanētu," atzīst ansambļa vadītāja Skaidrīte (no labās).

Lappusi sagatavoja M. Sprudzāne

Pieredze ceļā uz Pilotu akadēmiju

Mans pirmais labākais darbs pasaulē

Pirmo reizi aviācija man tā nopietni iepatīkās un ieinteresēja brīdī, kad piedzīvoju savu pirmo, tiešo kontaktu ar to. 16 gadu vecumā man radās iespēja ar radiem doties nelielā ceļojumā uz Londonu. Atceros, ka, atgriežoties mājās, viena no pirmajām lietām, ko darīju, bija informācijas meklēšana par pilotiem un to apmācību. Diemžēl prieks par jauno aizraušanos tika noplacināts ļoti ātri – atrastā informācija bija skarba. Īsumā tā bija šāda: tas ir ļoti, ļoti dārgi un, lai iegūtu visus nepieciešamos sertifikātus, jānodod arī mācīties ārpus Latvijas. Sešpadsmitgadīgam jauniešim ar vasaras darbā gūtiem ienākumiem šāda informācija ir kā spriedums, – pilots tu nebūsi! Es to tā arī pieņēmu, – tas nav iespējams. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc dalos ar savu pieredzi. Domāju, ka ļoti daudziem ir tieši tāds uzskats, – tas ir kas nereaāls un ļoti, ļoti sarežģīts. Tā, protams, ir taisnība, tas nav vienkārši, bet apstākļi pa šiem gadiem ir krietni mainījušies.

Bija 2018.gada vasara. Man vairs nebija 16, jau kādu laiku biju absolvējis augstskolu, bija stabils darbs, sava mazā uzņēmējdarbība un gandrīz pusotrgadnieks, kuram vairāk vai mazāk varu pateikties par turpmākajiem notikumiem. Kādā nedēļas nogalē, plānojot izklaides ģimenei, televīzijā noskatīju reklāmu par kādu aviācijas pasākumu, uz kuru kopā arī devāmies. Šķita, ka pusotrgadniekam šāda izklaide būs tieši laikā. Ienākot pasākuma teritorijā, pirmā lieta, ko pamanīju, bija "AirBaltic Pilotu akadēmijas" telts. Jāpaskatās, kas tur notiek. Viens buklets, otrs buklets, saruna ar pilotu, un manās acīs jau kvēloja liesma. Pagriezies pret sievu un teicu, – es pieteikšos. Tīri, lai pamēģinātu. Šķiet, ka mana sieva ir vismaz tikpat *traka* kā es, jo viņa piekritoši pamāja ar galvu. Kāpēc, ne?!

Informācija par uzņemšanu bija skaudra – piesakās vairāki simti, uzņemti tiek nedaudz vairāk par 10 studentiem. Atlase notiek vairākās kārtās, novērtējot kandidātu izglītības un drošības profilu, psiholoģiskā un kognitīvā snieguma prasmes, angļu valodas, matemātikas un fizikas prasmes, telpiskās orientācijas spējas, fizisko sagatavotību un veselību.

Atlase, kurā piedalījos, uzsākās oktobra beigās, un līdz tai es trīs mēnešus cītīgi gatavojos. Skolas nu jau kādu laiku bija pabeigtas, tāpēc matemātikas un fizikas zināšanām bija nepieciešama, kā minimums, atsvaidzināšana. Atlase iesākās ar pirmajām intervijām, matemātikas un fizikas, loģikas un angļu valodas testiem. Kandidātam tiek novērtēta spēja saglabāt mieru saspringtās situācijās, tāpēc visiem uzdevumiem ir laika ierobežojums. Pēc šiem testiem visi devās mājās un gaidīja. Zvanīs vai nē? Man zvanīja. Un, man pašam par pārsteigumu, zvanīja arī pēc nākamajiem testiem. Turpmāk mūs sagaidīja datorpsiholoģijas tests, intervija ar aviācijas psihologu, atkārtoti skaitļu, loģikas uzdevumi, fiziskie pārbaudījumi... Šķiet, tie bija fiziskie pārbaudījumi, pēc kuriem es aizdomājos par to, cik tālu nu esmu ticis un ko darīšu, ja mani uzņems? Jo man taču bija darbs, pat veseli divi. Ģimene, bērns, pienākumi. Varētu teikt, ka dzīvē gandrīz viss ir sakārtots un, par laimi, stabils. Un darbs, kuru darīju, man patika. Bet tomēr tas bija mans otrais labākais darbs pasaulē. Katram mums ir kas tāds, par ko esam sapņojuši. Es, iedvesmojoties no kādā konferencē dzirdētā, sauca to par "Pirmo labāko darbu pasaulē". Kāds vēlas būt rokzvaigzne, kāds sapņojis būt par aktieri vai policistu. Dažādu iemeslu dēļ mēs darām ko citu. Tiem, kas ar šo 'ko citu' ir apmierināti, varētu teikt, ka dara otro labāko darbu pasaulē. Mans pirmais labākais darbs pasaulē ir būt par pilotu. Un tagad es tam esmu tik tuvu. Tā es nodomāju un nolēmu, – ja esmu pietiekami labs un mani uzņems, es to darīšu. Turpinājumā mani sagaidīja medicīniskās pārbaudes, tiku pārbaudīts no galvas līdz kājām... burtiski. Vēl pēc kāda laika aizvadīju gala interviju ar administrāciju, un atlika tikai gaidīt. Gada beigās saņēmu ziņu, – Kaspar, tu esi uzņemts un mēs ceram, ka būsi ar mums. Nosaukt to par prieku būtu nepateikt neko!

Kā teicis kāds slavens aktieris: "Ja tas nebūtu grūti, visi to darītu. Tieši tas, ka tas ir grūti, padara to par lielisku." Es to izbaudīju pilnā apmērā. Mani jau ilgu laiku vajājušas problēmas ar degunu. Lai atrisinātu to pirms mācību uzsākšanas, izvēlējos veikt deguna operāciju. Papildus tam bija jāpabeidz mazajā uzņēmējdarbībā iesākie darbi. Tā es mācību uzsākšanu atliku par gandrīz gadu.

Mācības Pilotu akadēmijā ir ļoti intensīvas, smagas. Tās ir iedalītas vairākās daļās. Saskaņā ar aviācijas likumiem, stu-

Foto - no personīgā arhīva

Ceļa sākumā. Pilotu akadēmijas studenti mācības apmeklē formā, tādā veidā aviokompānija jau no mācību sākuma iepazīstina topošos pilotus ar formas nēsāšanas nosacījumiem.

"Skolas ikdiena ir fantastiska. Studenti mācās kabinetos un *pa stūriem*. Kā kuram ērtāk. Kāds spēlē pingpongu, atpūtinot smadzenes no "Principles of flight", "Air law" utt. Visi ir draudzīgi un ļoti forši cilvēki. Īsāk sakot, ar visiem labprāt draudzētos. Un draudzējamies."

"Mācoties pašmācībā, protams, jebkurā brīdī ir pieejams pieredzējuša pasniedzēja padoms un palīdzīgā roka."

denti var lidot tikai labos laika apstākļos ar noteiktām minimālajām redzamības prasībām. Tāpēc pārsvarā mācības iedalītas lidošanas laikā un teorijas apgūšanā. Tā kā es mācības uzsāku rudenī, ķērāmies klāt teorijai. Mācības notiek katru dienu no rīta līdz vakaram. Lielākoties, lai paspētu apgūt iepļānoto, studenti skolā paliek krietni ilgāk. Pirmās nedēļas ir visgrūtākās, jo ir nepieciešams laiks gan smadzeņu *iekustināšanai*, gan pierašanai pie mācību ritma. Pirmajās nedēļās mācīties turpināju, arī atgriežoties mājās no skolas. Kā minimums, līdz 1 - 2 naktī. Pāris stundas miega, un atpakaļ uz skolu. Aviācijā lieto ļoti daudz terminu, lietas sauc saīsinājumu, kas mācības neatvieglo. Un, protams, viss notiek angļu valodā. Sākums ir izaicinājumiem bagāts.

Skola atrodas blakus lidostai, un tas ir ļoti labi, jo bieži vien studenti raugās uz lidmašīnām, kas turpat paceļas un nolaižas. Tā ir motivācija, kas ļauj saņemties. Mērķis ir tepat, pārsimts metrus no mūsu mācību iestādes. Kopumā mācības ilgst nepilnus divus gadus, no kuriem pirmie pieci mēneši jau gandrīz aiz muguras. Esmu vēl ceļa sākumā un ceru, ka kādreiz, pavisam drīz, dalīšos ar lidojumu iespaidiem.

Es ikkatram novēlu drosmi izmantot sniegtās iespējas un nenobīties mainīt dzīvi, jo, tikai izkāpjot no komforta zonas un dodoties bīstamajā, ir iespējams atrast ko brīnišķīgu. Ja kāds Tev piedāvā lielisku iespēju, bet Tu nezini, vai to vari izdarīt, saki 'jā' un iemācies, kā to izdarīt. Tā ir teicis Ričards Brensons. Viņš ir samērā veiksmīgs, tāpēc es turēšos pie viņa ieteikuma. Visiem izdošanos!

Kaspars Paršinovs

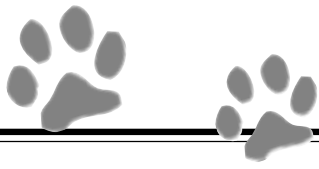
"Visi sasodīti ļoti vēlas kļūt par to, par ko mēs tur mācāmies. Visi ir aviācijas fanāti un brīnišķīgi, motivēti cilvēki. Skolas personāls, pasniedzēji... visi kā viens ir AirBaltic strādājoši piloti. Visi ir *crazy* jauki, pretimnākoši un sauc mūs par AirBaltic *family*. Tas ir ļoti uzmundrinoši, motivējoši."

Foto - no personīgā arhīva

Mācības Pilotu akadēmijā. Tās notiek lidmašīnās, kas aprīkotas ar jaunākās paaudzes digitālo aviācijas elektroniku, ekoloģiskiem dzinējiem, integrētajām lidojumu instrumentu sistēmām ar datorgrafiski sintezētu operacionālo attēlojumu un jaunākajām drošības sistēmām. Akadēmijā pieejami arī lidojumu simulatori.

Lappusi sagatavoja S.Gugāne

Žurkas gadā - mīluļi grauzēji

Papagaiļa vietā mājās atnesa peli

Pēc ķīniešu kalendāra 2020. ir Žurkas gads. Vairumam cilvēku šis grauzējs raisa ne pārāk patīkamas emocijas, turpretim citi to izvēlas par ģimenes mīluļi. Viņu vidū ir arī balveniete, divu bērnu māmiņa DAIGA KRAVALE, kura, dodoties uz zooveikalu iegādāties meitai sen apsolīto papagaiļi, tā vietā mājās pārnesa divas mīļīgas degu pelītes. Izrādās, Daiga pati ir dzimusi Žurkas gadā.

Aizvadītajā vasarā Daiga kopā ar meitu Alisi devās uz zooveikalu, lai nopirktu sen kāroto papagaiļi. Tā kā tobrīd šie krāšņie putni tur nebija pieejami, viņas pievērsa uzmanību degu pelēm spriežot, ka arī tās varētu kļūt par lieliskiem ģimenes mīluļiem. Lai jaunajam draugam nebūtu garlaicīgi, māte un meita nolēma nopirkt divas degu peles, bet, lai pēc kāda laika nenāktos rūpēties arī par viņu pēcnācējiem, izvēlējās divus vīriešu dzimtas pārstāvjus.

Kopšana nav grūta

Lai gan abi peļu puikas reizēm saplēšas, daļot teritoriju, tas notiek ļoti reti. Pārsvārā par Pūciņu un Persiku nosauktie pelēni dzīvo draudzīgi. Viņu saimniece atklāj, ka lielas raizes nesagādā arī mīluļu kopšana un barošana. Persiks un Pūciņš dzīvo būrī, kurā ik pēc pāris dienām jānomaina speciālās koksnes granulas, ko degu izmanto tualetei, kā arī smiltis, kurās Pūciņš un Persiks mazgā savus kažociņus. Vēl būrīti regulāri jānomaina presētā zāle, kur pelēni guļ un ko dažreiz arī pagrauz. Nedrīkst aizmirst arī piepildīt dzeramā ūdens pudelīti, ar kuras palīdzību viņi veldzē slāpes. Ja to visu dara, dzīvoklī nerodas nekāda nepatīkama smaka.

Degu peļu ēdienkarte nav pretencioza. Zooveiklā nopērkams speciāls graudu maisījums grauzējiem. "Dažreiz iegādājos gardumus tādos kā saldējuma konusiņos, ar ko viņi labprāt naškojas. Tas ir ērtāks barības veids, jo trauku ar izsveramo barību peles iemācījušās apgāzt, izgāžot barību. Viņām ļoti garšo arī ābolu šķēlītes – gan kaltētas, gan svaigas," mīluļu ēdienkarti atklāj Daiga.

Šo dzīvnieku dienas režīms arī nav īpaši traucējošs, jo Pūciņš un Persiks naktis guļ, tāpat kā saimnieki. Tikai reizēm vēlu vakarā pelēniem tiek paskrieties pa griežamo ratu, kas ievietots būrī. Nereti arī dienas laikā, īpaši, kad silda saulīte, Pūciņš un Persiks, kopā sagūlušies, laiskojas savā mājoklī.

Tāpat kā visiem mīldzīvniekiem, arī degu pelēm patīk cilvēka glāsti. Īpaši bieži viņus samīļo Alise, kura ģimenē skaitās atbildīgā par Persiku un Pūciņa būra higiēnu un pelēnu barošanu. Taču pārāk spēcīgas un ilgus mīlestības izpausmes mazos draugus dažkārt nokaitina. Visbiežāk tieši Alise uz savas ādas dabū izbaudīt grauzēju zobu asumu. Tas gan notiek reti, jo pelēni labprāt ļauj pakasīt savas muguriņas un vēderiņus.

Sienā izgrauzts caurums

Kaut arī tie ir grauzēji, kuri sava saimnieka mājokli var sagrauzt kaut ko nevēlamu, saimnieces dažkārt ļauj Pūciņam un Persikam paskraidīt pa dzīvokli. Lai gan pagaidām pelēni nav mēģinājuši asināt zobus uz vadiem vai mēbelēm, viņiem, saimnieku nepieskatītiem, kādā brīdī ir izdevies izgrauzt nelielu caurumu sienā pie durvīm. Daiga spriež, ka pelēniem laikam sakārojies kaļķi, kas atrodams apmetumā. "Agrāk veikalā pirkto viņiem arī speciālu grauzamo kaļķi, bet šobrīd tāds nav pieejams," stāsta mīluļu saimniece.

Jāteic, ka degu pelēm piemīt arī zināma attapība. Pūciņš un Persiks iemācījušies attaisīt būra durtiņas, lai varētu brīvi skraidīt pa istabu. Taču dabūt viņus atpakaļ nav grūti, jo pelēni labprāt atnāk, ja tos pasauc. "Ir gadījies, ka viņi aizskrien aiz divāna. Tad tikai jāpastiepj roka, un pelēni paši uz tās uzrāpjas," paskaidro degu īpašniece.

Šobrīd Daigas ģimenē tie ir vienīgie mājas mīluļi, bet vēl nesen viņa rūpējās arī par pieklīdušu kaķi. Tā bija ļoti skaista šķirnes kaķenīte, aptuveni gadu veca. Taču, kad Alisei pret mīcītes spalvu parādījās alerģija, nepatīkamu izsitumu veidā, nācās viņai meklēt citu mājvietu. "Sazvanījām Rēzeknes patversmi, kas atbrauca pēc kaķenītes, un drīz vien viņu adoptēja jauni saimnieki no Rīgas," atceras Daiga.

Alises mamma uzskata, ka bērnam ir jāļauj rūpēties par kādu četrkājainu vai spārnotu mīluļi, jo tas māca būt atbildīgam par citu dzīvu būtni. Daiga spriež, ka arī viņas attieksme pret dzīvniekiem veidojusies bērnībā, kad viņa rūpējusies par saviem mīluļiem – papagaiļiem un kaķi.

Foto - no personīgā arhīva

Alises prieka avots. Persikam un Pūciņam patīk paskraidīt pa Alises roku vai pasēdēt uz pleca. Raksturi gan abām degu pelēm esot atšķirīgi - viena ir liela gulētāja, bet otra stundām ilgi var vingrināties, skrienot par ratu.

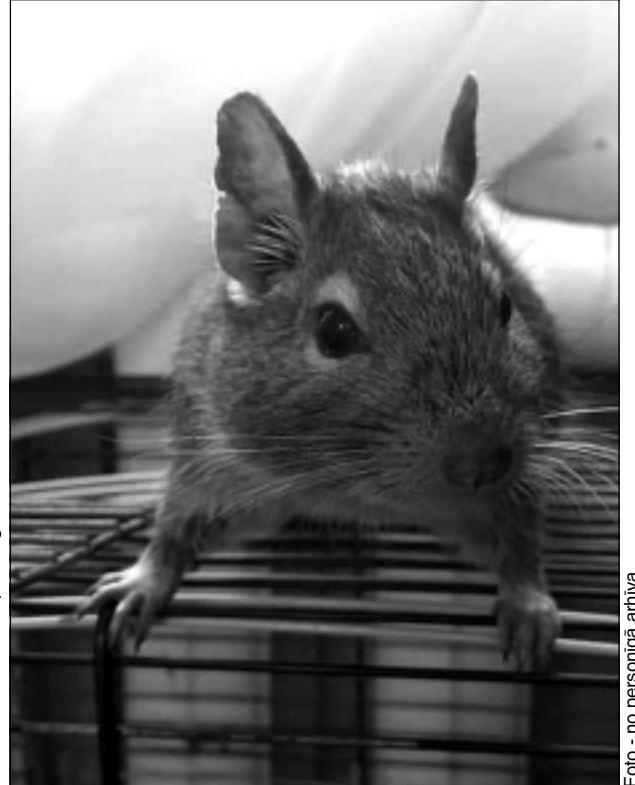

Foto - no personīgā arhīva

Ģimenes mīlulis. Daiga stāsta, ka degu peles ik pa laikam nomet astes. Tas esot dabisks process. Sākumā Pūciņam esot bijusi visa aste ar glītu kušķīti galā, bet Persikam tikai puse no tās. Tas palīdzēja atšķirt abus būra iemītniekus. Taču tagad, kad asti nometis arī Pūciņš, Daigai mīluļu atšķiršana sagādā grūtības. Toties Alise gan vienmēr zinot, kurš ir kurš. Kā viņai tas izdodas, mamma īsti nevar pateikt.

DER ZINĀT

- Degu ir ļoti sociāls dzīvnieciņš, tāpēc, no mazotnes uzaudzīnāts cilvēku vidē, sevi uzskata par pilntiesīgu ģimenes locekli.
- Degu vienmēr uzturēsies saimnieka tuvumā, interesēsies par apkārt notiekošo, ļaus sevi paņemt rokās un samīļot, kā arī iepriecinās ar neparasto spēju lēkāt. Degu labprāt atsauca uz īsu vārdiņu un svilpieniem, un savus saimniekus pazīst arī pēc smaržas.
- Ja mājās mīt kaķis, būtu rūpīgi jāapsver, vai degu viņam būs patiešām piemērots kompanjons, jo mincis nelielo dzīvnieciņu ar pelei līdzīgo asti var noturēt par medījumu.
- Saldumi degu garšo, taču tie ēdienkartē nav pieļaujami, jo dzīvnieciņam ir ļoti liels risks saslimt ar diabētu.
- Būrīti pakaišu vietā noderēs koka skaidu granulas, kas labi uzsūc dzīvnieka izkārnījumus un urīnu. Nav ieteicams iegādāties kaķiem paredzētās cementējošās smiltis, jo mazais degu dažkārt mēdz pagrauzt koka granulas, arī cementējošās var pamēģināt uzlikt uz zoba un pat norīt, kas ir ļoti bīstami.

Degu CV

- Izcelsme: Ziemeļamerika, Čīle, Andu kalnu rietumu piekraste.
- Pārstāv: grauzēju dzimtu, tāpat kā jūrascūciņas, nūtrijas vai šinšillas.
- Garums: līdz 25 cm.
- Svars: 300–400g.
- Dzīves ilgums: 5–8 gadi.
- Barība: graudaugi, dārzeņi, augļi, siens.
- Komunikabilitāte: draudzīgs un ziņkārīgs dzīvnieks.
- Pārošanās: sākot no 6 mēnešu vecuma, grūsnība ilgst 90 dienas, metienā piedzimst līdz 9 mazuļiem.
- Vārigākā vieta: aste.

Vienā mājā žurka un kaķis

SARMĪTES un GUNTA LOGINU ģimenē ir divi mīluļi – runcis Pūka un baltā žurka Edvards. Sarmīte stāsta, ka iegādāties žurku bija meitu ideja, un viņa par to uzzināja jau pēc notikušā kādā pagājušā gada dienā, atnākot mājās. Izrādās, meitenes, mammai nezinot, bija palūgušas Sarmītes vīramātai iegādāties kāroto dzīvnieku.

Sarmīte saka, ka pret savu žurku nekādu nepatiku neizjūt, jo tā ir savējā: "Jau esmu pieradusi." Pēc rakstura Edvards esot mierīgs un labprāt ļaujoties saimnieku glāstiem. Turpretim svešiniekam var arī iekost.

Žurkas ēdienkartē ir gan speciālā barība, gan dažādi našķi, piemēram, sēkliņas, svaigs gurķis, pat hurma. Naktī Edvards saimniekus ar savām aktivitātēm netraucē. Savukārt regulāri iztīrīt būrīti – nomainīt pakaišus, ieliet trauciņos ūdeni un ielikt barību - apņēmušās meitas, un pagaidām viņas savu solījumu pilda.

Sarmīte uzskata, ka baltā žurka nav sliktāks mājdzīvnieks kā citi, turklāt bērniem neizraisa alerģiju. Viņa ir pārliecināta, ka mīldzīvnieku turēšana mājās palīdz ieaudzināt meitām atbildības sajūtu un prasmi rūpēties par citiem. Arī dzīvošana vienā mājā ar kaķi Edvardam nerada problēmas. Tā kā žurka pārsvārā uzturas būrī, Pūka līdz šim viņu nekad nav apdraudējis. Bet, iespējams, viņu vienkārši vairs neinteresē medības, jo kaķis jau sasniedzis cienījamo 10 gadu vecumu.

Foto - no personīgā arhīva

Domā par veselīgu dzīvesveidu

Paula Freimane atklāj fitnesa zāli Rekovā

Sanita Karavoičika

11.janvārī, divas dienas pēc Valsts prezidenta Egila Levita uzņemšanas, pērn atjaunotajās "Kotiņu" dzirnavās Rekovā atkal valdīja liela rosība. Cilvēki šeit sanāca divu iemeslu dēļ – palustēties zemnieku saimniecības "Kotiņi" pērnā gada noslēguma darbinieku ballē un piedalīties jaunās kardio fitnesa zāles atvēršanā, kuru atklāja Latvijā visiem zināmā fitnesa trenere Paula Freimane un viņas kolēģis Arvis Mazurovs.

1.aprīlī apritēs divi gadi, kopš vecās Rekovas dzirnavas ieguvušas jaunu veidolu. "Kotiņu" saimniece Vija Kuļša stāsta, ka šajā laikā plāni, kas sākotnēji bija padomā, 100% vēl nav realizējušies, taču maz pamazām viss tomēr notiek. "Biedrība "Atvase", kas izveidota 2009.gadā, uzrakstīja projektu, ko apstiprināja un piešķīra līdzekļus modernu treniņu iegādei. Biedrības mērķis ir veicināt vides izglītību, jauniešu iesaistīšanu vides sakopšanā un izglītībā, veselīga dzīvesveida, sporta un tūrisma attīstība, kā arī aktīvās atpūtas organizēšana laukos, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana. Aktīvi darbojamies jau kopš pirmās dibināšanas dienas – rakstām projektus un apgūstam līdzekļus. Balkanos uzcēlām namiņu, esam iegādājušies slēpes un velosipēdus, ierakām elektrības kabeli uz estrādi, lai to varam apgaismot. Tagad pienākusi kārta kardio fitnesa zālei. Noslēdzām patapinājuma līgumu ar Aldi Ločmeli, un viss notiek," skaidro V.Kuļša. Viņa atzīst, - jaunā zāle domāta visiem Ziemeļlatgales iedzīvotājiem.

Vīzija, kas pārvēršas realitātē

Ja pirms diviem gadiem fitnesa zāle bija vien "Kotiņu" saimnieku Alda un Vijas vīzija, tad tagad var teikt, ka tā jau ir realitāte. Tiesa gan, interesenti vēl nevar doties uz atjaunotajām dzirnavām Rekovā, jo turpinās remontdarbi. "Ikviens, kurš vēlēties nodarboties ar veselīgu dzīvesveidu, jaunās kardio fitnesa zāles treniņus varēs izmantot bez maksas. Tā kā telpas, kurās nodarboties, nav īpaši lielas un plašas, tajās vienlaikus varētu atrasties ne vairāk kā 15 cilvēki. Sastādīsim grafiku un veidosim grupas pēc dzimuma, fiziskās sagatavotības. Pāris reizes nedēļā uz vietas būs arī fizioterapeits, kurš pamācīs un parādīs, kā kuru treniņu pareizi izmantot, lai nenodarītu sev pāri. Vēl paredzēta frizētava, atsevišķos kabinetos strādās nagu kopšanas meistare, būs pieejama masāža," par nākotnes iecerēm stāsta "Kotiņu" saimniece. Viņa priecājas, ka šajā nozīmīgajā notikumā varēja būt klāt viena no Latvijā zināmākajām un atpazīstamākajām fitnesa trenerēm - Paula Freimane un viņas fitnesa kluba kolēģis Arvis. "Paulai ir ļoti daudz sekotāju gan sociālajos tīklos, gan instagrammā. Viņa ir cilvēks, kuru sabiedrībā augsti vērtē, jo jaunā sievietē ar fitnesu savā dzīvē pati daudz sasniegusi. Priecājamies, ka trenere bija atsaucīga un labprāt atbrauca pie mums, lai atklātu jauno zāli," teic biedrības vadītāja.

Labs veids, kā izkustēties. Iespēju izmēģināt jaunus treniņus profesionālu treneru vadībā izmantoja arī "Kotiņu" saimniece Vija Kuļša.

Svarīgi – trenēties pareizi

Paula Freimane klātesošajiem pastāstīja un nodemonstrēja, ko un kā darīt, kam pievērst uzmanību, trenējoties ar jaunajiem treniņiem, kā arī izskaidroja, kādēļ vispār cilvēkam vajadzīga šāda veida izkustēšanās sporta zālē. "Nav noslēpums, ka mūsdienās dzīvesveids kļūst arvien mazkustīgāks, jo pārsvārā darbinieki vairāk laika pavada darbā pie datoriem. Un tas notiek ne tikai pagastā vai skolā, bet arī zemnieku saimniecībās. Cilvēki ilgas stundas vienā pozīcijā sēž traktoros un kombainos, tādēļ pēc tāda darba vajadzīga cita veida fiziskā slodze, ko var nodrošināt jaunie treniņi," ir pārliecināta Vija Kuļša. Viņa stāsta, ka Paula ar kolēģi kardio fitnesa zāles aprīkojumu novērtēja ļoti atzinīgi piebilstot, ka iegādātās firmas treniņi ir ļoti kvalitatīvi un profesionāli. Tie paredzēti visām muskuļu grupām – sākot ar rokām, kājām, muguru, un beidzot ar vēderpresī. Paula stāstīja par to, cik svarīgi pirms treniņa iesildīties un pēc tam arī atsildīties, kā arī par vingrinājumu secību, ātrumu, ilgumu. Nebūs pareizi treniņu uzreiz sākt ar spēka vingrojumiem, jo tas drīz vien radīs nogurumu, bet muskuļiem progresā nebūs nekāda. Rezultāta nebūs arī tad, ja cilvēks cilās stieņus un vingros uz treniņiem, nemaz nepiepūloties. Tieši tādēļ svarīgi, lai vispirms programmu sastāda speciālists fizioterapeits atbilstoši katra cilvēka veselības stāvoklim, vecumam un fiziskajām spējām.

Labi zināmais vecais, tikai jaunā izpildījumā

Ikviens no mums zina, - lai dzīvotu veselīgi, nepietiek vien ar regulāriem treniņiem. Liela vēriba ikdienā jāpievērš arī tam, ko lietojam uzturā. To dara arī Paula, kura seko līdzi tam, ko ēd, cik daudz un cik kvalitatīvus produktus lieto. Vija Kuļša priecājas, ka Latvijā zināmā trenere bija patīkami pārsteigta par "Kotiņu" produkcijas kvalitāti un uzturvērtību, bet visvairāk slavēja pasākumā nobaudīto pārļu grūbu saldēdienu. "Viņa puda izbrīnu, kā kaut ko tādu var izdomāt no pārļu grūbām. Taču tas nav nekas jauns – tas pats vecais labais, bet aizmirstais. Varbūt tikai mazliet savādākā izpildījumā. Pupu kotletes, zirņu pikas – tie ir mūsu senču ēdieni, kas kādreiz ēdienkartē bija katrā mājā. Pieļauju, ka mūsdienu produkti ir nedaudz savādāki, taču no tiem var pagatavot pilnīgi to pašu. Un nav nepieciešamas nekādas citas papildus garšvielas, lai ēdienam iedotu citu garšu. Šie produkti labi garšo tāpat."

Ja ir iespēja, jāsporto

Priecīga par iespēju pabūt pie pašas austrumu robežas un atklāt treniņu zāli ir arī pati Paula Freimane. Latvijā zināmā fitnesa trenere atzīst, ka tālākais punkts, kur viņa mūsupusē pabijusi, ir Gulbenes novada Lejasciemā. Pirms pāris gadiem Paula jauniešiem tur vadīja semināru. Tagad viņai bija iespēja atbraukt uz Rekovu. "Tiku dzirdējusi, ka Latgalē dzīvo vissirsnīgākie cilvēki, bet tagad par to pārliecinājos pati. Tā patiešām ir. Ar kolēģi domājām, ka atbrauksim uz dažām stundām, taču sanāca palikt ilgāk, nekā plānots. Atmosfēra bija vienkārši lieliska," apliecina Paula. Viņa atzīst, - lai trenētos, neko daudz nevajag, un pietiek, pat ja to dara mājās. Taču, ja ir pieejami tik profesionāli treniņi, kādi tagad ir Rekovas dzirnavās, nevar būt nekādi attaisnojumi, lai neietu un netrenētos. "Turklāt man ļoti patika šī vieta – vecmodīga mūra māja, bet ar tik modernu un mūsdienīgu aprīkojumu. Fitnesa zāles atklāšanā pastāstījām, kas vispār esam, ar ko nodarbojamies, parādījām, ko ar katru treniņu darīt. Ļoti patika, ka publika bija atsaucīga, uzklauzīja un uzdeva jautājumus. Es vairāk pastāstīju un parādīju, un šādā zālē var darīt sievietes, savukārt kolēģis konsultēja vīriešus," atklāj Paula. Viņa nebeidz slavēt "Kotiņu" firmas saldēdienu no pārļu grūbām un jau tuvākajā laikā apņēmusies kaut ko pagatavot no šajā zemnieku saimniecībā ražotās produkcijas. "Pēc tam varēšu pastāstīt saimniekiem, kas labs man sanācis," teic fitnesa trenere.

Galvenais šefpavārs ar fitnesa treneri. "Kotiņu" saimnieks Aldis Ločmelis pasākumā iejūtās krievu populārā seriāla "Virtuve" šefpavāra lomā un fitnesa treneri Paulai Freimanei labprāt piedāvāja "Kotiņos" saražoto produkciju.

Aug pusfabrikātu paaudze

Šogad maijā apritēs gads, kopš Rekovas dzirnavās pieejamas meistarklases ar "Kotiņos" saražoto daudzveidīgo produkciju. Pirmā meistarklase notika pagājušā gada februārī pasākuma "Izbaudi ziemu Ziemeļlatgalē" laikā. Cilvēkiem iepatikās, un šī lieta aizgāja. "Pie mums brauc un piesaka degustācijas no Alūksnes, Gulbenes, tuvākas un tālākas apkārtnes. Un tas ir ļoti atzīstami, jo šī jau ir pusfabrikātu paaudze. Ja nebūs izglītoti vecāki, arī viņu bērni izaugs tādi paši," ir pārliecināta Vija. Viņa novērojusi kādu interesantu sakritību. Proti, kad bērni piedalās meistarklasēs, paši gatavo un redz, kā viss top, daudz vairāk vēlas ēdienu pagaršot. Savukārt degustācijās pierunāt pagaršot sagatavoto reizēm ir neiespējami. "Cilvēki ļoti atšķiras. Atbrauca skolotājas ar bērniem no Rīgas Valdorfa skolas un bija sajūsmā, ka ēdam putras. Viņas teica, - o, jūs esat moderni! Bet putra ir ikdienas mūsu ģimenē, jo, ja cilvēkam garšo putras, sastādīt ikdienas ēdienkarti ir pavisam vienkārši. Griķi, rīsi, putraini, grūbiņas, šķeltie zirnīši – teju visai nedēļai brokastu plāns ir gatavs. Turklāt, lai to visu pagatavotu, nemaz tik daudz laika nevajag," zina teikt "Kotiņu" saimniece.

Pastāvēs, kas pārvērtīsies!

Rekovas veco dzirnavu pārvērtības notiek lēnām, bet pamatīgi. Un tas nav nejauši, jo "Kotiņu" saimnieki ir pārliecināti, ka visam jābūt vērstam uz ilgtermiņa darbību. Viņi joprojām plāno atvērt kafējnicu, kurā, visticamāk, nebūs pieejama restorāna tipa ēdienkarte ar brieža gaļu brūkleņu mērcē. Piedāvājums sastāvēs no saviem firmas ēdieniem, kas nav ilgi jāgatavo. "Gribam, lai cilvēki var vienkārši pasēdēt un izbaudīt īpašo atmosfēru. Tieši tāpat – vienkāršus, bet garšīgus ēdienus piedāvājam nobaudīt arī Valsts prezidentam Egilam Levitam. Ēdienkartē bija pārļu grūbas ar gailēņu mērci, pupu kotletes, asinsdesas ar brūkleņu mērci, kaņepju un zaļumu sviests, pelēkie zirņi ar speķi, pašcepta rudzu maize un saldā plātismaize ar zāļu tēju. Bija ļoti liels pagodinājums, ka prezidents to visu novērtēja atzinīgi un uzslavēja par radošo pieeju," teic Vija. Viņa priecājas, ka 2020.gads iesācies sparīgi. Darba pietiek, un tas ir galvenais. "Dzīve tā iekārtota – kad tikko rodas kāda iecere, ir vieni plāni, bet iet laiks, pieprasījums mainās, un nākas domāt kaut ko citu. Ne velti Rainis teica, - pastāvēs, kas pārvērtīsies. Tā cenšamies darīt arī mēs," apliecina "Kotiņu" saimniece.

Pilnveido zināšanas un iemaņas

Jaunsargu instruktori tiekas Mālpilī

Sertifikāti kabatā! Aizvadītajā seminārā kursus veiksmīgi nokārtoja arī trīs mūspuses novadu jaunsargu instruktori, par to saņemot sertifikātus. “Nokārtot kursus un paaugstināt savu kvalifikāciju ir ļoti svarīgi. Šāda nepieciešamība ir kā akmeni kalta. Pretējā gadījumā, neapmeklējot seminārus un neejot vienā solī ar laiku, tiek zaudēta ne tikai iespēja apgūt jaunas zināšanas un iemaņas. Kursu apgūšana un savas kvalifikācijas celšana tiek atalgota arī materiāli – ar piemaksām pie atalgojuma. Kopumā ar aizvadītajiem kursiem esam apmierināti. Arī darāmā netrūka – ikdienas režīms bija diezgan saspringts. Savukārt tuvākajā laikā (pavasārī) no lielākajiem notikumiem jaunsargu dzīvī gaidāma jaunsargu 3.līmeņa nometne,” stāsta Viļakas un Baltinavas novadu jaunsargu instruktors Valentīns Keiā (attēlā - pirmās no kreisās puses). 12.janvārī semināra norises vietā Mālpilī viesojās arī Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs Jānis Garisons (attēlā - pa vidu).

Foto - G.Diezīņš

No 8. līdz 17.janvārim Mālpils Profesionālajā vidusskolā notika seminārs jaunsargu instruktoriem, kurā piedalījās arī visi trīs mūspuses jaunsargu instruktori – VALENTĪNS KEIŠS, JĀNIS RAKSTIŅŠ un GUNTIS LIEPIŅŠ.

Jaunsardzes centrs šādus seminārus organizē divas reizes gadā – janvārī un augustā. Plānots, ka otrs šī gada seminārs notiks no 12. līdz 21. augustam. Kopumā seminārā piedalījās aptuveni simts jaunsargu instruktori no visas Latvijas. Viņu vidū bija arī 13 jaunie instruktori, kuri kursu noslēgumā - pēc lekciju noklausīšanās un praktisko nodarbību apgūšanas - kārtēja eksāmenu sertifikāta saņemšanai, jo tikai tad viņi ir tiesīgi pasniegt visus noklausītos kursus arī sava novada vai pilsētas jaunsargiem. “Šādi semināri tiek rīkoti, lai nodrošinātu, ka jaunsargiem nodarbībās tiek pasniegts kvalitatīvs un vienots mācību saturs, kā arī pārliecinātos, ka instruktoriem ir atbilstošas zināšanas un prasmes realizēt drošas nodarbības jaunsargiem. Semināra laikā instruktori papildināja savas zināšanas dažādos mācībuursos, kurus, sekmīgi nokārtojot, ieguva sertifikātus. Pirmajā semināra daļā tika pasniegti paaugstinātas un augstas bīstamības nodarbību sagatavošanas un vadīšanas kurss. Arī vairāki kvalifikācijas uzturēšanas semināri par tādām tēmām kā darbs ar bērniem un jauniešiem, komunikācijas meistarība, jaunsargu paraugprogrammas

apmācību tēmas, visaptverošā valsts aizsardzība, patriotisms un instruktora loma. Savukārt otrajā semināra daļā instruktorus sagatavoja un sertificēja paplašinātās pirmās palīdzības un stacionārās šaušanas ar mazkalibra ieroču sagatavošanas un vadīšanas kursā,” stāsta Jaunsardzes centra sabiedrisko attiecību speciāliste KATRĪNA TILTIŅA.

Latgalē nepieciešami jaunsargu instruktori!

Šobrīd Latvijā strādā teju 130 jaunsargu instruktori, tajā skaitā vairāk nekā 20 sievietes. Par jaunsargu instruktoru var kļūt, nosūtot CV un pieteikuma vēstuli uz Jaunsardzes centru. Jābūt gatavam, ka divu gadu laikā būs jāapgūst obligātie mācību kursi un sekmīgi jānokārto eksāmens, pēc kura instruktors iegūst sertifikātu. Arī šobrīd Jaunsardze darbā aicina jaunsargu instruktorus Latgalē. Mūspuses novados brīvu vakanču gan nav. Tomēr, iespējams, kāds vēlas izmēģināt savus spēkus un jaunsargu instruktoru pienākumus pildīt citviet Latgalē. Instruktori tiek aicināti Līvānu, Vārkavas, Preiļu, Riebiņu, Aglonas un Daugavpils novados. Plašāka informācija par vakancēm - Jaunsardzes centra interneta mājaslapā www.jc.gov.lv.

Tiesu lietas

Par mānīšanu – reāls cietumsods

Rēzeknes tiesā Balvos stājies spēkā spriedums par gadījumu Vientuļu II kategorijas robežkontroles punktā “Vaiņagi” Viļakas novada Vecumu pagastā, kad mūspuses amatpersonas saskārās ar negodprātīgu ieceļotāju no ārvalstīm. Ar savu rīcību vīrietis nopelnīja reālu cietumsodu un izraidīšanu no Latvijas.

Pagājušā gada 16.oktobrī ap pulksten 20 minētajā robežkontroles punktā GADBULLIN RAFAEL Valsts robežsardzes amatpersonām ar tišu nodomu kā ceļošanas un savu personu apliecinošos dokumentus (kā savus īstos dokumentus) uzrādīja dokumentus, kas apliecina tā turētāja identitāti un tiesisko statusu un dod tiesības šķērsot valsts ārējo robežu un ir paredzēti ceļošanai uz ārvalstīm. Proti, vīrietis uzrādīja Čehijas Republikas pilsoņa pasi uz citas personas vārda, kas izgatavota uzņēmumā, kas nodarbojas ar šāda veida dokumentu izgatavošanu, bet kurai ir nomainīts datu lappuses sākotnējais saturs, pārklājot datu lappusi ar papildus slāni, uz kura iestrādāti jauni pasas un personas dati. Tāpat vīrietis uzrādīja Čehijas Republikas identifikācijas karti (arī uz citas personas vārda), kas neatbilst noteiktajai formai un nav izgatavota iestādē, kuras funkcijas ir šāda veida dokumentu izgatavošana. Tādējādi vīrietis izmantoja viltotus dokumentus, cenšoties šķērsot valsts robežu un ceļot uz ārvalstīm. Ar šādām darbībām viņš izda-

rija noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 275.panta pirmajā daļā - dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana. Par šādu pārkāpumu paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz četriem gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods. Tāpat vīrietis izdarīja noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 281.panta pirmajā daļā - personas identitātes slēpšana. Par šādu kriminālpārkāpumu paredzēta īslaicīga brīvības atņemšana vai piespiedu darbs, vai naudas sods.

Tiesas sēdē apsūdzētais savu vainu atzina pilnīgi un izdarīto nožēloja. Kā atbildību mikstinošus apstākļus tiesa apsūdzētajam konstatēja vaļsirdīgu atzišanos un izdarītā nožēlošanu. Atbildību pastiprinoši apstākļi netika konstatēti. Apsūdzētais agrāk Latvijā Republikā nav bijis krimināli sodīts. Rezultātā tiesa apsūdzētajam kā galīgo sodu nosprieda: sodīt ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem; papildsods – izraidīšana no Latvijas Republikas, nosakot ieceļošanas aizliegumu valstī uz trīs gadiem, kas piemērojams pēc pamatsoda izciešanas; izciestā soda termiņā ieskaitīt apcietinājumā pavadīto laiku no pagājušā gada 16.oktobra pulksten 21.45; atbrīvot no 85 eiro samaksas par advokāta darbu un no 210 eiro samaksas par advokātes darbu; procesuālie izdevumi sedzami no valsts līdzekļiem.

Informē CSDD

Tiem, kuri vēlas iegūt C kategorijas tiesības

Ceļu satiksmes drošības direkcija (CSDD) visiem interesentiem testēšanai nodod modernizēto C kategorijas teorijas eksāmenu, kas būs papildināts ar video jautājumiem.

Šie jautājumi atbilst autoskolu apmācības programmām, un tajos aptvertās tēmas tiek apgūtas jau apmācības laikā. Ar C kategorijas teorijas eksāmena modernizēšanu tam tiks piešķirts jauns un moderns vizuālais izskats. Tāpat video jautājumi veicinās autovadītāju izpratni par drošu rīcību uz ceļa, kā arī sekmēs pieklājību starp satiksmes dalībniekiem. Tajos attēlotās situācijas ir reālistiskas, ar kurām ikdienā var sastapties jebkurš autovadītājs, kas aicinās autovadītājus domāt, analizēt un pieņemt pareizo, satiksmes drošībai atbilstošāko lēmumu.

Modernizētais C kategorijas teorijas eksāmens pieejams vietnē <http://csnt2.csdd.lv/> un paredzēts testēšanai mēnesi. Savukārt no 15. februāra to iekļaus reālajā vidē un tas būs jākārt visiem, kas dosies uz CSDD kārtot C kategorijas teorijas eksāmenu.

Foto - no personīgā arhīva

Informē ugunsdzēsēji

Ugunsgrēkā cieš cilvēks

14.janvārī plkst. 17.28 saņemts izsaukums uz Viļakas novadu, kur dzīvojamā mājā bija izveidojies sadūmojums. Ierodoties notikuma vietā, ugunsdzēsēji glābēji konstatēja, ka divstāvu dzīvojamās mājas dzīvokli deg sadzīves mantas 1m² platībā. Pirms VUGD ierašanās no mājas evakuējās trīs cilvēki, viens no viņiem ugunsgrēkā cieta un tika nodots Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta mediķiem. Veicot apsekošanu, ugunsdzēsēji konstatēja, ka dzīvokli nebija uzstādīts dūmu detektors. Ugunsgrēku likvidēja plkst. 18.01.

VUGD atgādina, ka no šī gada 1.janvāra visos mājokļos – gan dzīvokļos, gan privātmājās – ir jābūt uzstādītiem dūmu detektoriem, bet privātmājas papildus jānodrošina ar ugunsdzēsības aparātu.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Jaunākie žurnālu numuri

Dari Pats

☞ Pirts saimniecības ēkā. Turpinām rakstu sēriju par ģimenes pirts būvniecību. Tā kā autors – Ernests Dreimanis – joprojām veic iekšdarbus, lasītājam ir iespēja līdz pat pavasarim neklātienē sekot līdzi pilnam būvniecības procesam – no inženierkomunikāciju, starpsienu izbūves un siltināšanas līdz pērtuves ierīkošanai un apdares darbiem. Ceturtā daļa: grīdas un sienu izbūve.

☞ Skapis zem slīpnes. Slīpi griesti rada grūtības izmantot dziļus, zemus stūrus – pažobeles. Tādas atrodamas mansardā jeb jumtstabā, arī zem kāpnēm. Piedāvājam piemēru, kā tika apgūti trīs kubikmetri iepriekš neizmantotas patrepes kādā privātmājā, izbūvējot apjomīgu un praktisku sienas skapi ar plauktiem un atvilktnēm.

☞ Limējam lielas flīzes. Lielas flīzes ir modē. Tās izskatās cēli, nesadrumstalo skatu un... nepiedod kļūdas! Bet kļūdities ir daudz vieglāk, nekā veidojot flīzējumu no mazāka izmēra flīzēm. Tomēr labs palīgs līmēšanā – līmēšanas savilces jeb klipši...

☞ Kāpnēs ar pagriezienu. Kāpņu izgatavošana ir viens no sarežģītākajiem namdara darbiem. Te ir gan nopietni jāreķina, lai izveidotu kāpšanai ērtus pakāpienus, gan precīzi jārealizē projekts, lai beigās viss būtu precīzi līmenī. Iesācēju var biedēt doma pat par vienkāršu taisnu kāpņu izgatavošanu, kur nu vēl par sarežģītāku konstrukciju. Bet, rūpīgi strādājot, tas nav nekas neiespējams. Žurnālā demonstrē soli pa solim, kā tapa vienas L-veida kāpnēs.

☞ Kārtība vados. No strāvas darbināmu ierīču mūsu mājokļos kļūst arvien vairāk. Bezvadu tehnoloģijas situāciju uzlabo, bet pilnībā neglābj, jo arī dažādu lādētāju kļūst vairāk. Bet ir risinājumi, kā ieviest kārtību vai mazināt kabeļu murskuļus mājās. Daži – ātri un lēti, citi pamatīgāki, bet arī dārgāki. Piedāvājam apskatu!

Una

☞ Bestselleru autore Karīna Račko: "Tas naidis, nicinājums un nosodījums, ar ko sastapos, trauslāku būtni par mani noteikti būtu salauzis."

☞ Ojārs Rubenis: "Jocīgi, ka taureņi vēderā var arī atgriezties, tie neierodas tikai jaunības trakumā."

☞ Ērgelniece Iveta Apkalna: "Tik ilgi, kamēr tev ir svarīgi būt atzītai citu cilvēku acīs un tev ir svarīgi, ko citi cilvēki par tevi saka, tikmēr patiesībā tu esi viņu īpašums. Tikai brīdī, kad tas vairs nav tik būtiski, tu sāc piederēt sev."

☞ Sievietes emocionālā veselība. Šodienas steidzīgajā ritmā saglabāt veselo saprātu, ņirbošajos virtuālajos ekrānos nepazaudēt savu iekšējo "es" un neapjukt daudzajos apkārtējos uzskatos patiešām ir izaicinājums. Kā saglabāt iekšējo mieru un būt harmonijā ar sevi? Meklēsim kopā!

☞ Anti – aging! Ne vienmēr tam, kā izskatāties, ir saistība ar skaistumkopšanu – procedūrām, injekcijām, plastiskajām operācijām, bet gan ar to, kā noveco mūsu šūnas. Tas ietekmē ne tikai izskatu, bet arī veselību. Kā neļaut mūsu šūnām novecot?

☞ Saruna par janvārī gaidāmās filmas "Piļsāta pi upes" aizkulisēm ar režisoru Viesturu Kairišu.

Ilustrētā Junioriem

☞ Ielūkojies pastmarku pasaulē – kā tās top, izdomā, un kāpēc dažas ir tik ļoti vērtīgas.

☞ Fotostāstā atklāj alas un pazemes ezerus.

☞ Rubrikā "Karsts" intervija ar vienu no "Latvijas Iepnuma" laureātiem.

☞ Mācīies veidot videoierakstus.

☞ Uzzini, kā uzveikt uztraukumu.

☞ Neparasts mājdzīvnieks gekons.

☞ Ielūkojies veidošanas pulciņa darbā un darbojies pats.

☞ Snieg plastmasas sniegs, kāpēc?

☞ Plakātā – haskiju pajūgs.

☞ Dūmu detektors ienāk katrā mājā.

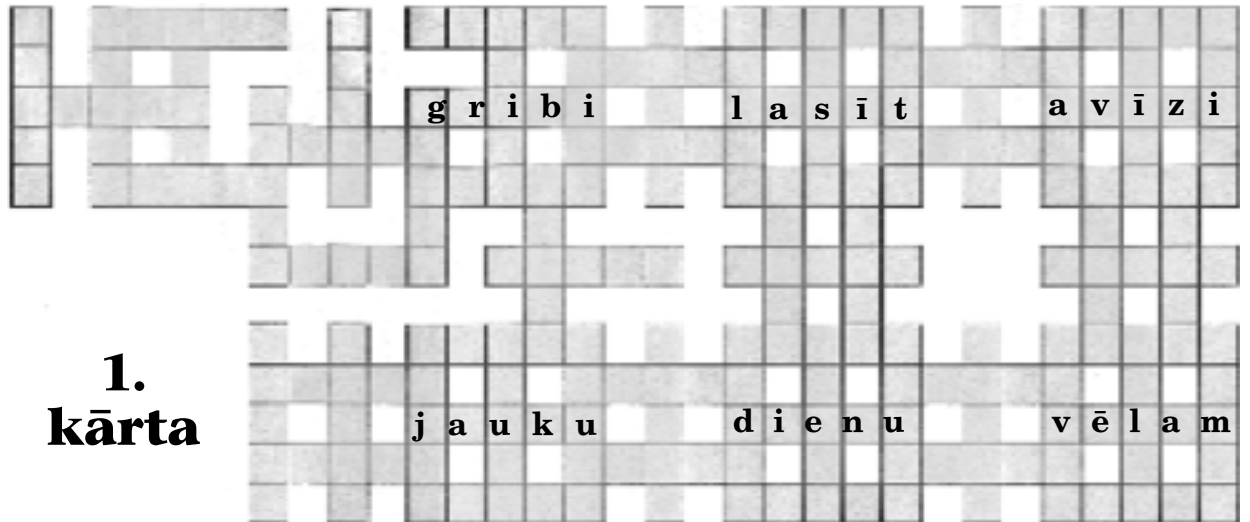
☞ "Fizmix.lv" ripina lietas.

☞ Šavējiem un slēpotājiem – biatlons.

☞ Gatavo veselīgo lielcepumu.

Maģiskie vārdi

Uzdevums: visus maģiskos vārdus ierakstīt krustvārdu mīklai līdzīgā tabulā. Uzvarētāju gaida pārsteiguma balva.

1. kārtā

Aitas - aleja - arods - asara - attur - divas - Elita - gaida - gards - grūti - ierīt - iesim - iesāk - jauna - kails - kalte - katrs - kājas - koris - krita - krīze - kurus - lakta - laukā - lieks - līste - maiss - malka - marka - medus - melis - pases - pekle - piere - piles - pirti - raiba - riepa - riets - raudu - raugs - sader - saite - salst - samts - saper - sauks - savas - saulē - sākas - sekot - siens - sleja - stars - steks - stila - stumj - stutē - taisa - taure - temps - tiesa - tievs - trakā

Jūsu atbildes tiek gaidītas "Vaduguns" redakcijā, Teātra ielā 8, līdz 10.februārim.

Maģisko vārdu mīklu atrisināja: S.Sirmā, J.Voicišs, G.Amantovs, L.Krilova, St.Lazdiņš, M.Pretice, Z.Pulča (Balvi), L.Markova (Briežuciema pagasts), B.Sopule (Vīksna), D.Zelča (Krišjāņi), I.Homko (Medņeva), A.Mičule (Tilža).

12.kārtā veiksmē uzsmaidīja LUCIJAI MARKOVAI no Briežuciema pagasta. Pēc balvas griezties redakcijā (līdzīgi ņemt personu apliecināšanu dokumentu).

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Viļākā brīvības cīnītājus pieminot. Iesūtīja Jānis no Viļakas novada.

Motociklistu vasara. Iesūtīja Pēteris no Balviem.

Pārdod

Skaldīta malka. Cena 23 EUR/berkubā. Piegādes apjoms - 7 berkubi. Ir sausā. Tālr. 25543700.	Pārdod malku. Tālr. 29199444.	Steidzami pārdod stelles darba kārtībā. Zvanīt 29350813.
Pārdod zāģmateriālus, 150 EUR/m ³ . Tālr. 25543700.	Pārdod sēklas un lopbarības kartupeļus ar piegādi. Tālr. 24960210.	Dējējvistas. Tālr. 29424509.
Pārdod 3m malku ar piegādi. Minimālais apjoms 20m ³ . Tālr. 26760065.	Z/S "Užgava" pārdod kartupeļus, galda bietes, graudus. Iespējama piegāde. Tālr. 29432655.	Pārdod darba zirgu, grūsnu govī, traktoru MTZ-80. Tālr. 27862989, 26633679.

Ikvienam ir iespēja īstīt un konkrēti pateikt palīdzības kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās - tikai 3 eiro par 25 vārdiem. Jo šie ir "Pateicības vārdi".

Bērzpils vidusskolas un Krišjāņu pirmsskolas grupas sirsniņi pateicas Lāsmai un Aināram Laminskiem un asociācijai Luksemburga-Latvija par dāvinātajām rotaļlietām.

Informē Labklājības ministrija

Valsts nodrošina apmaksātu psihoemocionālu palīdzību neārstējamiem bērniem un viņu ģimenēm

Gadumijā, dzimšanas dienā ir ierasts vēlēt labu veselību. Un kā gan citādi – veselība ir pati lielākā dāvana, kuras vērtību katrs apzināties un līdz ar to vēlām līdzcilvēkiem. Lai arī labas veselības vēlējumus saņemam bieži, dzīvē tie ne vienmēr piepildās. Savas dzīves laikā mēs saskaramies ar dažādām slimībām, tāpēc zinām, cik nogurdinoša, satraucoša ir veselības stāvokļa pasliktināšanās. Tās var skart ne tikai mūs pašus, bet arī mūsu tuviniekus. Latvijā ir aptuveni 600 līdz 700 bērnu ar neārstējamām slimībām - lielākoties ar neiroloģiskām, ģenētiskām un onkoloģiskām saslimšanām. Neārstējami slima bērna aprūpe no vecākiem prasa 24 stundu uzmanību. Tas prasa daudz enerģijas, emocionālā, arī fiziskā resursa, tāpēc psihoemocionālais atbalsts ģimenēs, kurās aug neārstējami slimi bērni, ir tik ļoti nepieciešams – lai vecāki, brāļi un māsa izprastu savas sajūtas, iemācītos tā atpazīt, rast spēku dzīvot pilnvērtīgu dzīvi, neskatoties uz veselības radītajiem ierobežojumiem.

Saskaroties ar neārstējamu slimību, pilnībā izmainās ikdienas dzīves ritms. Dzīve tiek pakārtota bērna vajadzībām, un ir jāmācās dzīvot savādāk, kas nebūt nav viegli. Tas viennozīmīgi ir pārbaudījums ģimenei, kurš skar katru ģimenes locekli individuāli, skar partnerattiecības, attiecības starp bērniem un vecākiem, brāļiem un māsām, radniekiem un sabiedrību kopumā. Psiholoģisks, garīgs un sociāls atbalsts nepieciešams arī bērna pēdējā dzīves ceļā un sēru periodā. Ģimenēm, kurās aug neārstējami slimi bērni, ir īpaši svarīgi

zināt, ka ir iespējams saņemt valsts apmaksātu, kvalitatīvu psihoemocionālās rehabilitācijas pakalpojumu neārstējamiem slimiem bērniem un viņu tuviniekiem.

Kas ir paliatīvā aprūpe un kas var saņemt psihoemocionālu palīdzību paliatīvās aprūpes gadījumā?

-Ar jēdzienu 'paliatīvā aprūpe' saprot visaptverošas palīdzības sniegšanu cilvēkiem ar neārstējamām slimībām to neatgriezeniskas progresēšanas gadījumā, kad dzīvildze ir ierobežota, bet precīzi nav nosakāma. Šajā palīdzībā prioritāra ir sāpju un citu simptomu, tāpat kā sociālo, psiholoģisko un garīgo problēmu kontrole. Lēmumu par paliatīvās aprūpes nepieciešamību bērnam pieņem ārsts konsilijā, kura sastāvā ietilpst ne mazāk kā trīs ārsti.

Valsts finansēta psihoemocionālā palīdzība tiek piešķirta ārstniecības iestādēs paliatīvās aprūpes kabineta uzskaitē uzņemtam un paliatīvo aprūpi mājās saņemošam bērnam un viņa ģimenes locekļiem, kā arī ģimenes locekļiem sērošanas periodā. Psihoemocionālā palīdzība bērna paliatīvās aprūpes laikā ir neatņemama aprūpes plāna sastāvdaļa, un to bērnam un viņa ģimenes locekļiem uzsāk un realizē saskaņā ar minētajā plānā noteikto.

Ko šajā ziņā nodrošina valsts?

-No valsts budžeta tiek finansēta atlīdzība starpdisciplinārajai bērnu paliatīvās aprūpes komandai. Bērnu paliatīvās aprūpes komandā vienoti strādā ārsti, māsa, kapelāni, sociālie darbinieki, psihologi. Komandas speciālisti strādā pēc vieno-

tiem komandas darba principiem, diagnosticē, risina un vada katru klīnisko gadījumu (neārstējami slimais bērns un viņa ģimene), izstrādājot individuālu aprūpes plānu katrai ģimenei.

Kas šādu pakalpojumu nodrošina?

-Valdība ir noteikusi, ka šādu palīdzību sniedz Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība. (Vairāk informācijas - www.palliative.lv, tālrunis 67064443.) Biedrība vairāk nekā 20 gadus kā nevalstiska organizācija risina jautājumus, kas saistīti ar bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamību visā valstī. Tā ir izveidojusi bērnu paliatīvās aprūpes modeli starpdisciplinārai komandai, kuras sastāvā vienoti strādā ārsti, medicīnas māsa, kapelāni, sociālie darbinieki, psihologi.

Kā var saņemt valsts apmaksātu psihoemocionālo palīdzību bērna paliatīvās aprūpes gadījumā.

-Bērnam nepieciešamo pakalpojumu Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība piešķir, saņemot no paliatīvās aprūpes kabineta informāciju par bērna uzņemšanu tā uzskaitē, un vienojoties ar bērna likumisko pārstāvi par veicamajām darbībām. Sērošanas periodā pēc paliatīvās aprūpes kabineta uzskaitē bijušā bērna nāves viņa ģimenes locekļi nepieciešamo psihoemocionālo atbalstu pieprasa rakstiskā iesniegumā, kas adresējams Bērnu paliatīvās aprūpes biedrībai. Atbalsts pieprasāms ne vēlāk kā 23 mēnešus pēc bērna nāves. Valsts apmaksātu psihoemocionālo palīdzību ģimenes locekļi var saņemt arī gadījumos, ja paliatīvās aprūpes kabineta uzskaitē bijušais bērns miris gada laikā.

Der zināt

E-adreses izveidošana uzņēmumam – izvēlies sev ērtāko veidu

Kopš 2019. gada janvāra ikviena fiziska un juridiska persona var izveidot savu e-adresi – vienoto digitālo pastkastīti saziņai ar valsti. Juridiskām personām ir divas iespējas, kā to izveidot – izmantojot portālu Latvija.lv vai savā rīcībā esošo dokumentu pārvaldības sistēmu. Pirmā iespēja vairāk piemērota maziem uzņēmumiem, otrā – uzņēmumiem ar lielu dokumentu apri.

E-adreses ieguvumi – ātrums, pieejamība, visa saziņa ar valsti vienuviet

E-adrese būtiski samazina laiku, kas jāvelta saziņai ar dažādām iestādēm. Piemēram, ja uzņēmējam nepieciešams vērsties ar iesniegumu valsts vai pašvaldības iestādē – to var sagatavot un parakstīt elektroniski un, izmantojot e-adresi, nosūtīt adresātam. Dokuments nav jādrukā un to var nosūtīt iestādei neatkarīgi no tās darba laika un atrašanās vietas.

E-adresi var pielīdzināt drošam internetbankas risinājumam – slēgtā vidē ikvienam e-adreses lietotājam ir pieejams personificēts konts, kur tiek nodrošināta ziņojumu sūtīšana, saņemšana un glabāšana. E-adresei ir noteiktas stingras drošības prasības, jo sūtījumi, kas var tikt sūtīti uz un no e-adreses, var saturēt gan personas datus, gan komercnoslēpumu, gan arī sensitīvu informāciju. Ikvienam e-adreses īpašniekam tiek garantēts absolūts privātums, tas nozīmē – bez pašas personas piešķirta pilnvarojuma neviena cita persona nevar piekļūt tajā esošajiem ziņojumiem.

Būtisks e-adreses ieguvums ir arī gadījumā, ja uzņēmuma juridiskā adrese, uz kuru tiek nosūtīta visa oficiālā korespondence, nesakrīt ar uzņēmuma reālo atrašanās vietu jeb faktisko adresi. Šī iemesla dēļ oficiālie sūtījumi var krāties pastkastītē, atbildes vai

informācijas sniegšanas termiņš būs pagājis, bet vēstule nebūs saņemta. Izveidojot e-adresi, piekļūt oficiālajai saziņai varēs jebkurā laikā un vietā, kur vien ir piekļuve internetam.

No šī gada sākuma e-adresi izmanto ne tikai valsts un pašvaldību iestādes, bet arī zvērināti notāri, Satversmes tiesa, Augstākā tiesa un zvērināti tiesu izpildītāji, zvērināti notāri.

E-adreses izveidošana portālā Latvija.lv

Lai izveidotu juridiskas personas e-adresi portāla Latvija.lv, pirmajā lapā jāizvēlas norāde "Izveidot savu e-adresi". Veicot autentifikāciju, ir jāizvēlas portālu lietot kā juridiskai personai. E-adresi ir iespējams izveidot, autentifikāciju veicot ar personas apliecību (eID karti), eParaksta karti juridiskām personām vai mobilo lietotni eParaksts mobile. Nākamajā solī jāizvēlas uzņēmums, kuram vēlaties izveidot e-adresi, un jāveic tālākas darbības saskaņā ar norādījumiem. Plašāku informāciju, tai skaitā videopamācību, var iegūt vietnē mana.latvija.lv, sadaļā "E-adrese" – "Juridiskām personām".

Izveidojot e-adresi, jums ir iespēja norādīt e-pasta adresi, uz kuru tiks sūtīta informācija par saņemtajiem ziņojumiem. Tādējādi, ja sarakste ar valsts un pašvaldību iestādēm nav regulāra, nav nepieciešams pastāvīgi pārbaudīt e-adresi portālā Latvija.lv.

E-adreses izveidošana, izmantojot dokumentu vadības sistēmu

Uzņēmumiem ar lielu dokumentu apri ir racionālāk e-adresei pieslēgt savu dokumentu vadības sistēmu. Vispirms juridiskajai personai ir jāiesniedz pieteikuma veidlapa par e-adreses pieslēguma izveidi testa vidē, ko palīdz nodrošināt Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA). Pēc testa pabeigšanas sadarbībā ar VRAA tiek izveidots pieslēgums e-adresei. Plašāka informācija atrodama vietnē "mana.latvija.lv" sadaļā "E-adrese. Juridiskām personām". Pieejams arī vizuāls paraugs – infografika par pieslēgšanās procesu.

Informāciju sagatavoja V.KRIEVIŅA, sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

